

Na D-H-L, nu B-H-V

Marc Berghman (secretaris ACW-Brussel)

Met de christelijke arbeidersbeweging hebben we nooit een groot communautair discours gehad. Tenzij – natuurlijk – dat sociale gevolgen zou hebben!

Zoals, bijvoorbeeld, dat een patiënt van Herne *sowieso* met de 100-hulpdienst naar een Waals ziekenhuis gevoerd wordt, tenzij de huisarts zich hevig verzet (gevolg van de afschaffing van de spoedopnamedienst in het ziekenhuis van Halle). Zo ook ijveren wij voor installatie van een WIS-computer (met VDAB-werkaanbiedingen en opleidingsmogelijkheden) in het gemeentehuis of de bibliotheek, óók in faciliteitengemeenten (al weigeren die dat veelal, want mogelijks "un instrument de flamandisation"). Paranoia dus, want zijn Franstaligen (in sommige randgemeenten tot 90% van de werkzoekenden) daarmee ook niet gediend?

Zo'n (sociaal) discours verstaat iedereen bij ons. Maar de splitsing van het kiesarrondissement, da's andere koek! Al beginnen ze hier en daar mee te roepen, want zó opgeklopt door politici en media... Daartegenover zijn Nederlandstalige inwoners ook vaak zo getergd door Franstalige politici in die rand (die in alle faciliteitengemeenten de meerderheid uitmaken, zij het met een Vlaamse schepen erbij, want rechtstreekse verkiezing van het schepencollege!) dat zij meeroepen "dat het moet gedaan zijn met de verfransing en (vooral) met de Franse arrogantie."

VRAGEN

Maar of de splitsing daarvoor iets oplevert, is zeer de vraag. Want we moeten het toch allemaal eens durven zeggen, en da's méér dan "een gerechtvaardigde eis".

1. Splitsing kan met gewone meerderheid in het parlement. Dus alleen met de Vlaamse stemmen. Maar je kunt er donder op zeggen, dan gebruiken de Franstaligen de 'alarmbel-procedure', waardoor de stemming uitgesteld wordt en de federale regering gevraagd om een alternatief voorstel uit te werken. En die lukt daar natuurlijk niet in (trouwens, op de premier na, paritair N-F samengesteld!), want ook voor de Franstaligen is dit een erg gevoelig symbooldossier... Dan komt er géén splitsing (maar misschien wel de val van de federale regering, maar daartoe zie ik de regeringspartners niet zo geneigd).

2. Wil j'er wél iets van bakken, moet je dus onderhandelen. Al was het maar om apparentering mogelijk te maken (het 'stemmenoverschot' van Vlaams-Brabant dat bij Brussel gevoegd wordt). Anders krijgt nooit nog een Vlaming die in Brussel opkomt de kans om verkozen te worden tot federaal parlementslid (want te weinig stemmen tegenover de Franstalige partijen voor het aantal zetels dat voor Brussel voorzien is). En dan komen Vlaams-Brusselse verzuchtingen daar nooit meer aan bod. Maar, zeker niet toegeven op de tweetaligheid van personeel dat in contact komt met het publiek (zie de voorbeelden van hierboven, of wil je een gemeente-ambtenaar of een politiepatrouille die je niet verstaat?). Tweetalig personeel vinden, heeft te maken met échte politieke thema's zoals onderwijs, opleiding, arbeidsbegeleiding en loonpolitiek (een tweetalige verpleegster mét taalpremie in Brussel verdient per jaar 1.500 euro minder dan haar collega in Vlaams- of Waals-Brabant zonder taalattest), en niet met "moderniseren van de taalwetgeving" zoals sommige Nederlandstaligen voorstellen.

3. Maar onderhandelen betekent – naast nemen – ook geven ! Toegeven. Dat hoeft deze keer niet, dachten de Vlamingen, want het Arbitragehof heeft gezegd: er is geen gelijkberechtiging. Overal elders zijn er provinciale kieskringen... en tegen de volgende parlementsverkiezingen moet dit geregeld zijn. Welnu, die provinciale kieskringen zijn eigenlijk nagelnieuw! Gewenst door Paars opdat bekende gezichten, nationale figuren, 'grote koppen' ook stemmen zouden kunnen aantrekken buiten hun arrondissement (in de hele provincie). Maar als je dat terugdraait (en beginnende of hardwerkende, niet zulke mediageile parlementairen minder in de schaduw zet, en hen integendeel toelaat zich beter te profileren in hun arrondissement), is er eigenlijk geen probleem voor het Arbitragehof (en voor mij ook niet), want...

4. Men zegt soms: bij een splitsing beletten we dat Franstalige partijen hun grote figuren inzetten in Vlaams-Brabant en daar Franstalige stemmen gaan ronselen. Niets is minder waar! Iedereen kan opkomen waar hij wil! Elio kan best in Vlaams-Brabant opkomen voor de Kamer, en in heel het land voor de Senaat! Hij kan slechts één keer zetelen, doodleuk in de Senaat bijvoorbeeld. Verhofstadt stond de laatste maal wel op drie lijsten, trok drie keer stemmen aan... en ging nergens zetelen!

En dan nog, stel dat alle grote Franstalige politici in Wallonië of Brussel willen blijven, en niet ergens in Vlaanderen willen opkomen, waarom zouden ze dan geen nieuwe mensen lanceren, mogelijk zelfs op een gezamenlijke UDF-lijst (*Union Démocratique des Francophones*). Zo zetelt immers Christian Van Eycken, burgemeester van Linkebeek, in de Vlaamse Raad! Als de Franstaligen zich door heel deze heisa (en door de recente uit-

spraak van de Raad van State over de omzendbrieven in de faciliteitengemeenten) zo getergd weten, zou zo'n UDF-kartellijst best wel eens kunnen... En die brengt méér op dan afzonderlijke lijsten (hoewel daar ook apparentering kan spelen – zie 2).

5. Onderhandelen om iets te krijgen, is veel makkelijker dan om iets af te pakken. Bij een splitsing wordt niet gevraagd dat de Vlamingen die in Wallonië wonen (en gezien de grondprijs zijn daar al mooie Vlaamse enclaves ontstaan) ook voor Vlamingen uit Brussel mogen stemmen. Maar wordt aan Franstaligen uit de (Vlaamse) rand dat recht wel afgepakt. En da's veel moeilijker en ligt altijd veel gevoeliger.

6. Ik pleit wél voor de splitsing van het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, maar dan op gemeenschapsgebonden basis, niet op basis van het territorium. Nog ingewikkelder, ik weet het... (en heb al lang compassie met u, arme lezer). Dit komt altijd in de marge ter sprake, achteraf, of wordt gewoonweg vergeten. Maar is te belangrijk om *stoemelings* of onoverdacht gauw (en dus slecht) mee in de soep te draaien.

VASTSTELLINGEN

Jamaar, we moeten de verfransing toch stoppen!? De taalgrens ligt er niet voor niets (en ze ligt er voor altijd) en er is het territorialiteitsbeginsel!

Of je zó de verfransing stopt? Of je zó de 'inburgering', het 'welkom heten en hen helpen hun weg te vinden in een ander (Vlaams) landsgedeelte' zult stimuleren... ik betwijfel het. Akkoord, ik heb het nu vooral over 'nieuwe' inwijkelingen. Want een deportatie zie ik niet zitten!

Ik merk wel dat de VDAB begint te begrijpen dat hij een fors aanbod moet gaan ontwikkelen voor Franstalige werkzoekenden, wonend op haar grondgebied = territorium. Wellicht met voor- en neventrajecten Nederlands.⁽¹⁾

Ook vzw De Rand heeft de laatste jaren een heleboel taalcurssussen opgezet. Met groot succes.

Het Huis voor het Nederlands organiseert sinds kort lessen Nederlands voor winkelbedienden in Brussel. En die dragen een badge 'Spreek asjeblief Nederlands met mij, zo kan ik oefenen!'

Want neen, ik wil niet spreken over "onvoorwaardelijk behoud van de volkseigen aard". Ik pleit wel voor een positief onthaalbeleid!

Wat me bij dit alles ook verwondert: in Brussel zelf, waar de Nederlandstaligen nog méér in de minderheid zijn, is de splitsing in het geheel geen thema. Niemand ligt daar wakker van. Wel van de werkloosheid (meer dan 20%), wel van de onbetaalbare huisvestingskosten (maar da's voor de rand ook zo). Misschien heeft het ermee te maken dat de Franstaligen (of liever: de Franstalige Belgen) in Brussel stilaan ook hun meerderheid kwijt zijn. Marokkaans, Turks, Engels, Russisch, Perzisch, Arabisch, Lingala zijn voor velen de eerste taal. Frans of Nederlands zijn dan nuttige werktuigen (niet meer, maar ook niet minder) om u verstaanbaar te maken. Ze zien wel in dat Nederlands belangrijk is, voor de

tewerkstelling, voor de carrière. Kijk maar naar de schoolbevolking in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Misschien moeten we hun verhuis naar de Vlaamse rand wat stimuleren!?

ZWARTE PIET

Hoe men de kwestie van de splitsing dan moet oplossen? Ik weet het niet. Eerlijk gezegd, ik denk dat iedereen, in alle Vlaamse partijen (maar ook in de Franstalige) zich vergaloppeerd heeft... en nu met de gebakken peren zit: hoe lijden we geen gezichtsverlies? Wellicht door de zwarte piet door te geven. Maar naar wie? Want "trouw aan het gegeven woord" (in de Vlaamse regeringsverklaring) én loyaliteit t.a.v. de federale regering, dat gaat hier moeilijk samen!?

Zullen we tot de slotsom komen dat een probleem (voor zover het er een is) plots (nou ja) een symbool werd? Vooral politiek (lees: voor politici) belangrijk.

Weet je wat een andere truuk is? Een ander, nog beter, mooier symbool aanreiken, dat het vorige in de schaduw stelt. Van solidariteit bijvoorbeeld, of van versterking van democratisch burgerschap en betrokkenheid via middenveldorganisaties, of van goed nabuurschap, in een Europa van de 25.

Op een wereld sociaal forum misschien?

(1) In NIVO-Brussel, vormings- en opleidingscentrum voor laaggeschoolden, bieden we dergelijke programma's aan voor een publiek dat voor 90% bestaat uit niet-EU-burgers, meestal OCMW-steuntrekkers... met doorstromingsresultaten: tewerkstelling achteraf van 90%!